Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskanslie
t.se

Yttrande över remiss Tydligare reglering av hampa (Ds 2021:34)

Er ärendebeteckning: S2021/07186

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker remissförslaget i sin helhet, men har följande nedanstående synpunkter.

Bakgrund

Länsstyrelsens nuvarande tolkning

Intresset för att odla hampa har ökat under senaste åren. Varje år har Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) kontakt med flera kunder som vill ansöka om direktstöd i syfte att odla hampa lagligt. Länsstyrelsen har hanterat svårigheterna i tolkningen av nuvarande regler i dialog med handläggare på Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Uppsala och Länsstyrelsen Västra Götaland. Länsstyrelsen har således tolkat att 9 § i SJVFS 2015:2, dvs att en ansökan ska innehålla block och skiften, tillsammans med tolkning av 7 § i SJVFS 2014:41, dvs att minsta skiftesstorlek för ett jordbruksskifte vara minst 0,10 hektar, krävs för att gårdsstöd ska lämnas. Denna tolkning innebär att det krävs 0,10 ha block och skifte i ansökan om direktstöd för att ansökan ska börja handläggas. Om den sökande har mindre än 0,10 ha block och skifte i sin ansökan så kommer ansökan att avvisas. Odlingen är därmed inte undantagen från cannabisdefinitionen, och bedöms därmed som olaglig. Vidare har vi gjort tolkningen att marken som ingår i block och skifte ska vara godkänd jordbruksmark enligt Jordbruksverkets rutiner för granskning av block. Denna tolkning innebär att en lägenhet, tomtmark eller koloniträdgård aldrig kan bli godkänd för laglig hampaodling. När Länsstyrelsen har informerat nya kunder som saknar tillgång till jordbruksmark om tolkningen har de flesta avstått från att ansöka om direktstöd.

Hållbar utveckling

Vi står inför stora utmaningar när det gäller miljö och klimat, samt målen i Agenda 2030 (hållbar energi, hållbar konsumtion och produktion, ekosystem och biologisk mångfald). Hampa skulle kunna vara en del av lösningen när den till exempel odlas som energigröda, och kan även bidra till en större biologisk

mångfald i intensivt odlade slättbygder. Därför är det viktigt att förslagen i remissen inte motverkar odling som kan vara till nytta inom dessa områden.

Länsstyrelsen synpunkter på remissförslaget

5.1 Industriellt ändamål, produktion av fibrer och frön

”Med cannabis ska dock inte förstås hampa som *hanteras för industriellt ändamål, varmed avses produktion av fibrer och frön.”*

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att undantaget för hampa från cannabisdefinitionen och därmed narkotikalagstiftningen endast ska omfatta hampa som hanteras för industriellt ändamål. Detta skulle tydliggöra i vilka fall man får odla hampa, och göra det enklare för Länsstyrelsen i sin kommunikation med kunderna.

Länsstyrelsen ser dock en risk med att industriellt ändamål endast avser produktion av fibrer och frön. Vi står vi inför stora utmaningar när det gäller miljö och klimat. Samtidigt ser vi ett uppriktigt intresse bland odlare för denna gröda. Hampa skulle kunna vara en del av lösningen när den till exempel odlas som energigröda. Hampa är en gröda som skapar stora mängder biomassa med små insatsmedel, och den är därför mycket intressant som energigröda. Vi befarar att det kan finnas en risk med att definitionen blir för smal, så att den försvårar användningen av hampan som energigröda. Detta till exempel om definitionen av fiber endast avser de yttre stamdelarna. Hampa är även en intressant gröda ur fler perspektiv än fiber och frö. Hampa kan odlas som avbrottsgröda, mellangröda eller viltåker. Plantans djupa rötter luckrar upp jorden och växten kan bidra till en större biologisk mångfald i intensivt odlade slättbygder. I dessa buskliknande fält får till exempel fåglar och vilt en tillflyktsort. Länsstyrelsen anser mot bakgrund härav att man bör beakta fler möjliga tillåtna ändamål av hampa än fiber och frö.

5.2 Sökanden ska vara jordbrukare och odlingen ska ske på åkermark

”Med cannabis ska dock inte förstås hampa *som odlas av en jordbrukare på åkermark efter det att ansökan om direktstöd getts in till behörig myndighet”*

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att undantaget från cannabisdefinitionen avseende hampa av vissa sorter som odlas efter att ansökan om direktstöd getts in till behörig myndighet, ska kompletteras med krav på att sökanden ska vara jordbrukare och att odlingen ska ske på åkermark. Detta skulle tydliggöra vem som får odla hampa, och göra det enklare för Länsstyrelsen i sin kommunikation med kunderna.

”Uttrycken jordbrukare och åkermark i denna bilaga har samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013.”

Vi ser dock en risk med att endast hänvisa till definitionen jordbrukare (artikel 4.1a) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013. För att det inte ska gå att misstolka bör det även förtydligas vad jordbruksverksamhet

innebär, till exempel genom att hänvisa till att definitionen av jordbruksverksamhet har samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013.

Vi ser även en risk med att definitionen av åkermark (artikel 4.1f) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 inte är tillräckligt tydlig. Mark som utnyttjas för vegetabilieproduktion kan även omfatta odling i en trädgård eller en kolonilott.

5.3 Hampa med ursprung i EU

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att undantaget ska kompletteras med ett nytt kriterium som avser skördad hampa, att hampan ska lagligen ha odlats med certifierat utsäde av hampsorter som måste användas för att arealer som används för produktion av hampa ska vara stödberättigande hektar, eller innehålla högst 0,2 procent tetrahydrocannabinol (THC).

Dock ser Länsstyrelsen en risk med att införa gränsen 0,2 % THC som ett alternativ till att hampan lagligen ska ha odlats med certifierat utsäde av hampsorter, om man inte samtidigt inför dessa regler för svenska odlare. Det skulle i praktiken innebära en konkurrensfördel för en odlare i en annan EU-stat jämfört med en svensk odlare.

6.1 Alternativa lösningar

Ett enklare alternativ än nu aktuellt förslag i remissen, är enligt Länsstyrelsens bedömning att förtydliga nuvarande regler. Man bör då reda ut vilken tolkning av regelverket som är korrekt och förtydliga vilken arealgräns som gäller för en giltig ansökan, så att den inte avvisas. Detta skulle eventuellt kunna kompletteras med förslaget i 5.1 om industriellt ändamål. Detta skulle möjliggöra odling för mindre hobbyodlare, men ändå troligen vara tillräckligt för att dessa odlare skulle vara seriösa.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att Sverige frångick det nuvarande regelverket att odlaren måste skicka in en ansökan om direktstöd. Handläggning av ansökningar som ändå inte leder till stöd är onödig och kräver en hel del administration. Ett avsevärt enklare förfarande skulle det vara om varje individ som önskar odla industrihampa anmäler sig till ett register hos polisen eller Jordbruksverket innan odling, liknande de register Jordbruksverket har för produktionsplatser idag. Där skulle man till exempel kunna registrera syfte med odlingen, sort som ska odlas, odlad areal och geografisk plats. På så sätt skulle polisen få kännedom om dem som avser odla lagligt. Några slumpmässigt uttagna av de som är registrerade skulle kunna kontrolleras varje år av polisen eller Länsstyrelsen för att se att ingen olaglig odling förekommer gömd i den lagliga odlingen. Detta skulle möjliggöra för hobbyodlare att odla hampa i trädgårdar och på kolonilotter. En kompletterande regel för hampaprodukter som rör sig på marknaden skulle kunna vara att halten THC inte får överstiga 0,2 %, detta skulle

vara tydligt och lätt att kontrollera, och vara i linje med förslaget 5.3 om hampa med ursprung i EU.

Förslagens påverkan på länsstyrelsen som kontrollerande myndighet

Om förslaget genomförs i sin helhet utan ändringar, skulle det för Länsstyrelsens del troligen initialt innebära färre ansökningar med hampa, eftersom flera av de nu sökande inte skulle klassa in under produktion av fiber och frö. Länsstyrelsen skulle också kunna vara ännu tydligare i sin kommunikation med nya kunder att de måste vara jordbrukare och att odlingen ska ske på åkermark, vilket skulle medföra mindre administration för ansökningar som ska avvisas på grund av att de inte har block och skifte som uppgår till 0,10 ha i sin ansökan. Antalet kontroller som Länsstyrelsen i Stockholms län skulle behöva utföra skulle troligen inte påverkas, även om antalet sökande skulle minska, såsom det nuvarande regelverket är utformat. När de nya reglerna har etablerats kommer troligen antal samtal från nya kunder utan tillgång till jordbruksmark att minska.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding. I den slutliga handläggningen har även medverkat avdelningschef Ulrika Lundberg, avdelningschef Helena Remnerud, samt handläggare Paulina Liljander, föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.